

2003-11-05

Om familjecentraler i Botkyrka och Huddinge kommuner

Allmänt

SLL saknar principiella ställningstaganden och riktlinjer om vad som minimum ska ingå i en familjecentral som SLL:s del och ansvar (motsv. t.ex. ungdomsmottagningarna). De utmärkta årliga rapporterna *Barnhälsovården i Stockholms läns landsting* har heller inte berört familjecentralverksamheten. Framtagande av SLL:s riktlinje(r) för familjecentraler borde påbörjas omgående.

Familjecentraler i Botkyrka och Huddinge kommuner

Befintliga och/eller planerade familjecentraler inom Botkyrka och Huddinge kommuner i oktober 2003 presenteras översiktligt i bilaga 1. Enhetlig dokumentation saknas. Uppgifterna är hämtade ur vårdcentralernas verksamhetsbeskrivningar 2002 och bevarade anteckningar från områdesgrupperna Botkyrka och Huddinge inom f.d. Sydvästra sjukvårdsområdet.

Botkyrka

Botkyrka kommun (genom dess socialförvaltning) har under första halvåret 2003 framfört önskemål om övergripande samverkans- och driftöverenskommelse om familjecentraler. I och med att pengarna är överförda till vårdgivarna har kommunen hänvisats till vårdgivarna.

Botkyrka kommun (genom dess socialnämnd) och Stockholms läns landsting (genom f.d. Sydvästra sjukvårdsområdet) beslutade i juni 2001 om en gemensam uppdragsbeskrivning angående familjecentraler inom Botkyrka kommun, bilaga 2. Det är oklart om uppdraget är slutfört. Uppföljning har inte gjorts och någon dokumentation/redovisning saknas. Botkyrka kommun har för sin del antagit riktlinjer för familjecentraler.

I befintliga vårdöverenskommelser med vårdcentralerna i Botkyrka ingår familjecentralverksamhet eller –utveckling inte uttryckligen i åtagandena. Eventuellt kan detta tolkas ingå genom formuleringar om samverkan.

Undantaget härvid är i Botkyrka kommun Storvretens Vårdcentral AB. I vårdgivarens avtal har inskrivits samverkan med kommunen och mödravårdsintraprenaden för att erbjuda befolkningen i Storvreten en familjecentral.

Befintliga familjecentraler (FC) i oktober 2003:

Dessa FC, samtliga i Norra Botkyrka, är både SLL och kommunen villiga att bevara och stödja.

Alby FC

Den äldsta FC och förebild för många andra FC i landet. Startade 1997 "underifrån". En utvärdering med tonvikt på familjernas resp. personalens nöjdhet gjordes 1998.

Lokalintegrerad kommun-Alby BVC.

I FC samverkar kommunens öppna förskola, socialsekreterare från individ- och familjeomsorgen (IFO), familjerådgivning m fl och Alby vårdcentral BVC. MVC ingick ursprungligen och deltar efter omstrukturering till MVC-intraprenad i mån av möjlighet.

Uppgifter om målgrupp varierar: barnfamiljer med barn 0-6 år eller barn 0-12 år.

Alby FC fick i början ett startbidrag från SLL för vårdcentralens del i FC. Numera finansierar vårdcentralen sin del i FC genom den ersättning vårdcentralen har i form av s.k. "BVC-peng".

Kommunen använde initialt medel ur storstadssatsningen till FC.

Uppgifter om faktiska kostnader för kommun resp. SLL saknas.

Fittja FC

Startade 1998. Ej känt om utvärdering gjorts.

Ingen lokalintegration.

I FC samverkar kommunens öppna förskola, socialsekreterare från IFO, familjerådgivning m fl och Fittja vårdcentral BVC. MVC-intraprenaden medverkar i mån av möjlighet. Dessutom medverkar flera andra myndighets- och föreningsföreträdare enligt terminsplanering.

Uppgifter om målgruppen varierar: barnfamiljer med barn 0-12 år eller 0-16 år.

Fittja FC fick i början ett startbidrag från SLL för vårdcentralens del i FC. Numera finansierar vårdcentralen sin del i FC genom den ersättning vårdcentralen har i form av s.k. "BVC-peng".

Kommunen använde initialt medel ur storstadssatsningen till FC.

Uppgifter om faktiska kostnader för kommun resp. SLL saknas.

Hallunda FC

Startade försiktigt i september 2003; ännu ej officiellt invigd.

Lokalintegrerad kommun – Hallunda BVC.

I FC samverkar kommunens öppna förskola, socialsekreterare från IFO m fl och Hallunda vårdcentral BVC.

Uppgifter om målgrupp varierar även här: barnfamiljer med barn 0-12 år eller 0-16 år.

Hallunda FC har för år 2003 erhållit ett startbidrag (engångsbidrag) med max 500 tkr från

SLL för vårdcentralens del inventariestkostnader e.d. samt en utökning av personal

motsvarande 0,75 barnsjuksköterska på BVC. Förstärkningen kvarstår 2004; i övrigt

finansierar vårdcentralen sin del i FC genom den ersättning vårdcentralen har i form av s.k.

"BVC-peng". Kommunen använde även i Hallunda initialt medel ur storstadssatsningen till FC.

Planerade FC i oktober 2003:

Storvretens FC

Planering har pågått under flera år. Öppen förskola finns sedan slutet av år 2000 i samma byggnad som vårdcentralen. Socialsekreterare har deltagit i öppna förskolans verksamhet vid olika perioder.

Storvretens Vårdcentral AB erhöll 2000-2002 årligen 500 tkr för metodutveckling m m avseende planering, samverkan och metodutveckling för FC.

Tullinge FC

Botkyrka kommuns socialförvaltning har i sin flerårsplan Tullinge FC. Inledande kontakter med Tullinge vårdcentral har tagits. F.n. kan planeringen dock behöva uppskjutas eller avvecklas p.g.a. kommunens och SLL:s ekonomiska situation.

Huddinge

Det finns ingen samverkansöverenskommelse med Huddinge kommun om familjecentralernas uppdrag och eventuella vidareutveckling. En förnyad samverkansöverenskommelse med Huddinge kommun är dock planerad till år 2004, där frågan kan komma att lyftas.

I befintliga vårdöverenskommelser med vårdcentralerna i Huddinge ingår familjecentralverksamhet eller –utveckling inte uttryckligen i åtagandena. Eventuellt kan detta tolkas ingå genom formuleringar om samverkan.

Familjecentrum Vårbys barn

Arbetet inom Familjecentrum har pågått sedan 70-talet. FC har uppdraget att, genom samverkan mellan mödravårdscentral, barnavårdscentral och socialtjänst, tidigt upptäcka barn och barnfamiljer som har behov av stöd och behandling samt ge eller förmedla sådan. Organisatorisk fungerar FC genom nätverksarbete mellan sköterskor, läkare, socialassistenter, kuratorer och familjebehandlare.

FC har ingen egen ekonomi. De personer som arbetar inom FC finansieras inom ordinarie budgetar.

Samverkan mellan kommunen och SLL inkluderar många aktörer och aktiviteter. Aktiviteter utförs genom individuella insatser typ råd och stöd som korttidshjälp i hemmet och gruppinsatser när det gäller frågor som rör barn och föräldraskap. Verksamhetsberättelse redovisas årligen. En arbetsgång för kvalitetssäkring i enskilda ärenden har upprättats

Skogås Familjehus

Kommunen startade verksamheten och använde initialt medel ur storstadssatsningen. Samverkan sker med MVC och BVC från landstingshåll.

Verksamheten är definierad som ett resurscenter för barnfamiljer i Skogås/Trångsund med fokus på förebyggande arbete och samverkan. Familjehuset ska vara en mötesplats för föräldrar och barn att kunna prata och utbyta erfarenheter med andra föräldrar. I anslutning till Familjehuset drivs en öppen förskola som arbetar särskilt med språk och kommunikation dit alla är välkomna med sina barn. BVC har sina föräldragrupper på Familjehuset. Till dessa grupper bidrar även MVC med en familjeterapeut som avsätter en halv dag i veckan på arbetet i Familjehuset. Stöd finns i frågor som rör: hur parrelationen har förändrats när man fått barn, att det efter en separation kan vara svårt att samarbeta kring barnen. Slutligen arbetar Familjehuset med BIG "Barn i grupp" för barn med föräldrar som har alkohol- och/eller narkotikaproblem, samt svåra psykiska problem.

Familjehuset vänder sig till barnfamiljer med barn i åldrarna 0-12 år men särskilt till föräldrar med barn 0-1 år.

Uppgifter om faktiska kostnader för kommun resp. SLL saknas.

Beställarenhet Syd
Avtalshandläggarna

Marjaliisa Abrahamsson

Anders Allard

Biljana Knezevic

Bilaga 1 till 031011 Om familjecentraler – Huddinge, Botkyrka

Familjecentraler i Botkyrka och Huddinge kommuner – en översikt i oktober 2003

	Befintliga FC	Kommunal medverkan	SLL-medverkan	Andra huvudmän	Målgrupp	Start	SLL-finansiering	Uppföljning	Samverkansmål	Verksamhetsmål	Planerade FC
Botkyrka kommun							Resp. VC har i olika former fått startpengar		Gemensam viljeinriktning kommun-landst. dokumenterad		
	Alby	Öppen förskola Socialsekreterare IFO Familjeråd.	BVC, MVC vissa tider		Familjer m barn 0-12 år?	1997	"BVC-pengen" resp. "MVC-pengen"	1998		Kommunen har, ej SLL	Storvreten
	Fittja	Öppen förskola Socialsekreterare IFO Familjeråd.	BVC, MVC vissa tider	Polis, AF m fl enligt urspr. v-plan	Familjer m barn 0-16 år?	1998		Nej		"	Tullinge?
	Hallunda	Öppen förskola Socialsekreterare IFO Familjeråd.	BVC, MVC vissa tider		Familjer m barn 0-16 år?	2003-09		Nej		"	
Huddinge kommun							Resp. VC har i olika former fått startpengar				
	Skogås	Socialsekreterare IFO	BVC								
	Vårby	Socialsekreterare IFO	BVC								

Uppdragsbeskrivning kring åtagandet av verksamhet organiserat i familjecentraler

Bakgrund

Familjecentralen ska fungera som en mötesplats för familjer med barn och ungdomar och vara en länk mellan det privata nätverket och den offentliga sektorn.

Familjecentralen syftar till att stärka det sociala nätverket kring barn och föräldrar.

Utgångspunkten i familjecentralsarbetet är att människors egna resurser och kraft ska tas tillvara. På familjecentralen kan den som har behov och önskemål få hjälp till självhjälp. Familjecentralen ska vara inriktad på insatser som ger barnen och de vuxna i familjerna stöd i ett tidigt skede för att klara och lösa problem som uppkommer.

I arbetet med utvecklingsavtalen som områdesgrupperna i Hallunda/Norsborg, Alby genomfört har behov framkommit av att stödja och förbättra nätverken för barnfamiljer och då särskilt ensamstående föräldrar. Det har vidare framkommit att det behövs en aktiv medverkan och synlighet av vuxna i området, tillgång till naturliga samlingspunkter i området där vuxna, barn och ungdomar lär känna varandra för att på så sätt bidra till att återskapa tilliten till varandra samt erbjuda varandra hjälp och stöd. Förvaltningarnas och landstingets samverkan i familjecentraler skulle kunna tillgodose vissa behov av förändring så som de beskrivits i utvecklingsavtalen.

I de prioriteringar som gjorts av sydvästra sjukvårdsområdet för Botkyrka är familjecentralen en av de kritiska framgångsfaktorerna för att minska hälsoklyftorna mellan olika befolkningsgrupper. Därför har man i de avtal som tecknats mellan sydvästra sjukvårdsområdet och vårdcentralerna i Alby, Storvreten och Hallunda uppdragit åt de aktuella vårdcentralerna att vara delaktiga i arbetet med och i familjecentralen.

Socialnämnden i Botkyrka beslutade 2000-12-12 om inriktning för familjecentralen i Hallunda/Norsborg. Vid samma tillfälle fattade socialnämnden beslut om att verksamheten vid fyra öppna förskolor skulle föras över från barn- och ungdomsnämnden till socialnämnden från 2001-01-01. De fyra öppna förskolor som är berörda är de som ingår i eller planeras ingå i ett samarbete kring familjecentralerna i Alby, Fittja, Hallunda/Norsborg och Storvreten.

Mål och inriktning

Målet med verksamheten är att skapa god hälsa hos alla barn, ungdomar och föräldrar i Botkyrka. De boende i Botkyrka ska uppleva att insatserna är relevanta.

Verksamheterna i familjecentralen ska kännetecknas av en helhetssyn på familjen och ha ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande perspektiv.

Inriktning med verksamheten i familjecentralen i Botkyrka;

- Erbjuder tidigt stöd till föräldrar
- Verkar för att stärka det sociala nätverket kring barn, ungdomar och föräldrar
- Verkar för att stärka barn och ungdomars fysiska, psykiska och sociala hälsa och välbefinnande
- Verkar för att stärka barns, ungdomars och föräldrars förutsättningar för ökad delaktighet
- Verkar för att vända anmälan om missförhållanden till egen ansökan om hjälp och stöd

Krav på familjecentralens arbete

Verksamheten vid familjecentralen ska drivas på tre olika nivåer:

- Individuell
- Generell
- Strukturell

Den *individuella nivån* ska bedrivas i nära samarbete med de olika aktörer som är engagerade i familjecentralen, MVC, BVC, öppna förskolan och socialtjänsten, etc. Mödrahälsovården och barnhälsovården ska inom familjecentralmodellen utföra den verksamhet som ligger inom dess ordinarie uppdrag. Verksamheten ska huvudsakligen bedrivas med familjecentralen som bas, men kan förläggas till annan plats.

Den *generella nivån* riktar sig till olika grupper och behov. Verksamheten kan vara en öppen verksamhet eller en mera riktad, t ex till missbrukande föräldrar etc. De kan utföras av befintlig personal eller tillsammans med andra med adekvat kompetens.

Den *strukturella nivån* har till syfte att göra familjecentralen med dess innehåll synligt utåt mot området och brukarna. Arbetet på familjecentralen ska präglas brukarmedverkan och delaktighet. Besökarna på familjecentralen ska utifrån behov och önskemål kunna påverka familjecentralens innehåll och struktur.

Ekonomiska förutsättningar

De olika huvudmännen i familjecentralens samlade verksamhet bär det ekonomiska ansvaret för kostnaderna i respektive verksamhet.

Uppdrag

Varje familjecentral ska i ett första skede ta fram en verksamhetsbeskrivning. I verksamhetsbeskrivningen ska anges;

- Mål för verksamheten
- Hur målen ska genomföras (arbetsmetoder, samverkans former etc.)
- Behovet av utvecklingsområden för att nå målen
- Tidsplaner för genomförande
- Utvärdering
- Ekonomi utifrån de olika huvudmännens ansvar

Tidplan för arbetet med verksamhetsbeskrivningen

Familjecentralernas verksamhetsbeskrivningar ska vara klara 2001-11-15. Därefter görs en bedömning av styrgruppen.

Styrning och uppföljning

En styrgrupp bestående av representanter för Botkyrka kommun och Sydvästra sjukvårdsområdet ska följa verksamheterna vid familjecentralerna i Botkyrka.

I styrgruppen ska representanter för socialförvaltningen, MVC, BVC, SVSO, BUP finnas med.

Styrgruppen ska träffas fyra gånger per år.

Styrgruppen ska årligen i samband med bokslut, för var och en av familjcentralerna, erhålla rapporter avseende ekonomi, måluppfyllelse, en beskrivning av hur brukarnas önskemål och synpunkter har tagits tillvara.

Botkyrka 2001-06-18

BOTKYRKA KOMMUN
SOCIALFÖRVALTNINGEN

STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING
SYDVÄSTRA SJUKVÅRDSOMRÅDET

Lotta Persson
socialchef

Karl Gudmundsson
chef, områdesgrupp Botkyrka

Bilaga till redovisning 2003-11-05 om familjecentraler i Botkyrka och Huddinge

031011/ma

Familjecentraler i Botkyrka och Huddinge kommuner

	Befintliga FC	Kommunal medverkan	SLL-medverkan	Andra huvudmän	Målgrupp	Start	SLL-finansiering	Uppföljning	Samverkansmål	Verksamhetsmål	Planerade FC
Botkyrka kommun							Resp. VC har i olika former fått startpengar		Gemensam viljeinriktning kommun-landst. dokumenterad		
	Alby	Öppen förskola Socialsekreterare IFO Familjerådg.	BVC, MVC vissa tider		*Familjer m barn 0-12 år?	1997	Ingår i ordinarie finansiering av BVC, MVC	1998		Kommunen har, ej SLL	Storvreten
	Fittja	Öppen förskola Socialsekreterare IFO Familjerådg.	BVC	Polis, AF m fl enligt urspr. v-plan	*Familjer m barn 0-16 år?	1998	som ovan	Nej		”	Tullinge?
	Hallunda	Öppen förskola Socialsekreterare IFO Familjerådg.	BVC, MVC vissa tider		*Familjer m barn 0-16 år?	2003-09	som ovan	Nej		”	
Huddinge kommun							Resp. VC har i olika former fått startpengar				
	Skogås	Öppen förskola Socialsekreterare IFO	BVC, MVC vissa tider		Familjer m barn 0-12 år, särskilt 0-1 år		Ingår i ordinarie finansiering av BVC, MVC	Nej	Gemensam viljeinriktning kommun-landst. dokumenterad	Nej	
	Vårby	Socialsekreterare IFO	BVC, MVC vissa tider		Barnfamiljer	1970-talet	som ovan	Nej		Nej	

* Något olika uppgifter finns hos kommunen resp. landstinget angående målgruppens åldersgränser.